

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně
Lesnická a dřevařská fakulta
Ústav tvorby a ochrany krajiny

Lesnická
a dřevařská
fakulta

Krajinná rekreologie I

Obsah skript

Jiří Schneider
Jitka Fialová
Ilja Vyskot

Brno 2008

OBSAH

1	Úvod	1
2	Historie turistiky, rekreace a cestovního ruchu	2
3	Rekreologie, volný čas, rekreace	5
3.1	Rekreace a rekreologie	5
3.1.1	Typizace rekreace	5
3.1.2	Společenský význam rekreace	6
3.2	Volný čas	7
3.2.1	Limity volného času	7
4	Rekreace ve volné krajině, rekreační utilizace prostředí	9
4.1	Rekreační utilizace prostředí – základní pojmy	9
4.1.1	Rekreační únosnost území	9
4.2	Limity rekreace, turismu a cestovního ruchu v krajině	12
4.3	Parametrizace příměstské rekreace	15
4.3.1	Funkční prostorové limity	15
4.3.2	Limity dostupnosti a únosnosti	17
5	Vliv krajinných prvků na lidský organismus	19
5.1	Krajinný ráz	19
5.2	Pozitivní vlivy	20
5.2.1	Baktericidní a bakteriostatické účinky zeleně	20
5.2.2	Ionizace vzduchu	22
5.2.3	Ozón	23
5.2.4	Zelená barva	24
5.3	Negativní vlivy	25
5.3.1.1	Pylové alergie	25
5.3.1.2	Alergie na hmyzí bodnutí	26
5.3.1.3	Sinice a alergie na ně	27
6	Vliv rekreace na prostředí	29
6.1	Pozitivní aspekty ve vztahu rekreace - prostředí	29
6.2	Negativní aspekty ve vztahu rekreace - prostředí	30
6.2.1	Vlivy jednotlivých typů rekreačních aktivit na životní prostředí	30
6.2.1.1	Chůze, pěší turistika, běh, orientační běh	30
6.2.1.2	Sjezdové lyžování	32
6.2.1.3	Lyžařská turistika, běh na lyžích	35
6.2.1.4	Horolezectví, skálolení, kaňoning	36
6.2.1.5	Cyklistika, horská kola	37
6.2.1.6	Kanoistika, vodní turistika	38
6.2.1.7	Plachtění a windsurfing	39
6.2.1.8	Motorové čluny, vodní lyžování	41
6.2.1.9	Šnorchlování a přístrojové potápění	42
6.2.1.10	Golf	44
6.2.1.11	Jezdeckví	47
6.2.1.12	Střelectví	49
6.2.1.13	Motosport	50
6.2.1.14	Letecký sport, parašutismus, rogalo	52
6.3	Šetrné formy turistiky	53
7	Technické, biologické a biotechnické úpravy krajiny pro rekreační a terapeutické využití	57
7.1	Turistické stezky a využívání cestní sítě v krajině pro turistiku	57
7.1.1	Pěší trasy a jejich značení	58

7.1.2	Naučné stezky	58
7.1.2.1	Návrh tabulí	58
7.1.3	Hipostezky	59
7.1.3.1	Metodika pro jezdecké stezky	59
7.1.3.2	Jezdecké stezky – povrch z hlediska koní	61
7.1.3.3	Povrch z hlediska přírody	63
7.1.4	Cyklotrasy a cyklostezky	64
7.1.4.1	Základní pojmy	64
7.1.4.2	Značení cyklotras	64
7.1.4.3	Vinařské stezky	67
7.1.4.4	Singltreky	67
7.1.5	Lyžařské tratě	68
7.1.6	Ceny značení tras	68
7.1.7	Informační systém Lesů České republiky, s.p.	68
7.2	Dětská hřiště	70
7.3	Golfová hřiště	71
7.3.1	Legislativní rámec stavby a provozu golfových hřišť	71
7.3.2	Golfová hřiště z hlediska vlivu na krajinný ráz	72
7.3.2.1	Golfová hřiště na orné půdě	72
7.3.2.2	Golfová hřiště jako biocentrum	72
7.3.2.3	Golfové hřiště jako rekultivace	72
7.3.3	Golfová hřiště v České republice	73
7.3.3.1	Součásti golfových ploch	73
7.4	Vodní rekreace a vodní turistika	76
7.5	Zimní sporty	76
7.6	Zpřístupňování krajiny pro handicapované	78
7.6.1	Zpřístupnění lesů	78
7.6.1.1	Cesty a pěšiny	79
7.6.2	Pláže ke koupání	81
7.6.3	Rybaření	82
7.6.4	Přístaviště lodí	82
8	Rekreační účinky lesních porostů a jejich společenská utilizace	84
8.1	Rekreační funkce lesa dle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů	84
8.2	Hodnocení sociálně-rekreační a zdravotně-hygienické funkce lesa metodou Vyskot a kol. (2003)	88
8.2.1	Sociálně-rekreační funkce	88
8.2.2	Zdravotně-hygienická funkce lesa	90
8.3	Úpravy porostního prostředí	93
8.3.1	Zvyšování rekreační funkce a účinnosti lesních porostů	93
8.3.2	Optimalizace rekreační funkce lesů	94
8.3.2.1	Lesnická rekreační opatření v závislosti na rekreační významnosti území	94
8.3.2.2	Způsoby zvyšování rekreačního efektu lesů	95
8.3.2.3	Výchovné, těžební a obnovní postupy v lesích se zvýšeným rekreačním významem	98
8.4	Zákaz některých činností v lesích	101
9	Terapie na rekreologickém principu	102
9.1.1	Balneologie	102
9.1.1.1	Speleoterapie	103
9.1.2	Hipoterapie	103
9.1.3	Canisterapie	104

9.1.4	Arteterapie	105
10	Cestovní ruch jako forma rekreace, společenský význam	106
10.1	Definice a specifické rysy cestovního ruchu	106
10.2	Předpoklady rozvoje cestovního ruchu	107
10.3	Členění nabídky cestovního ruchu v ČR	108
10.4	Rajonizace cestovního ruchu	109
10.5	Kapacitní ukazatele cestovního ruchu v ČR	111
10.6	Výkonové ukazatele cestovního ruchu v ČR	111
10.7	SWOT analýzy cestovního ruchu v ČR	112
10.7.1	Obecná SWOT analýza cestovního ruchu v ČR	113
10.7.2	SWOT analýza turistické nabídky a financování cestovního ruchu	114
10.8	Řízení rekreačních aktivit, legislativa	116
10.8.1	Organizace podporující cestovní ruch a turistiku	116
10.8.1.1	Ministerstvo pro místní rozvoj	116
10.8.1.2	Česká centrála cestovního ruchu	117
10.8.1.3	Asociace cestovních kanceláří ČR	118
10.8.1.4	Asociace českých cestovních kanceláří a agentur	119
10.8.1.5	Svaz venkovské turistiky	119
10.8.1.6	Asociace turistických informačních center České republiky	120
10.8.1.7	Lesy České republiky a Program 2000	120
10.8.1.8	Klub českých turistů	121
10.8.2	Legislativa	122
11	Projekty a jejich financování	124
11.1	Klasifikace NUTS	124
11.2	Možnosti projektů v cestovním ruchu v letech 2007-2013	124
11.2.1	Infrastruktura	124
11.2.2	Služby a marketing	125
11.3	Strukturální fondy EU	125
11.3.1	Integrovaný operační program (financovaný z ERDF)	125
11.3.2	Regionální operační programy	126
11.3.3	Sektorové operační programy	127
11.3.3.1	Operační program životní prostředí	127
11.4	Programy Evropské komise	127
11.4.1	Program rozvoje venkova	127
12	Použitá a doporučená literatura	129
13	Důležité odkazy	133
14	Seznam tabulek	135